

ԽՃՃԳՁՍՈՒԺԵՒԻ ԳՈՄԻՒԴՊՁՄԻՆԻՔՎԻՒ

Glagoljica, znanstveno-popularno dokazano najbolje pismo **բի** svijetu, ima dugu povijest. Glagoljicu su na prostorima današnje Hrvatske **րՈՅԱՅ** klesali u kamen. Iako je Bašćanska ploča najpoznatiji glagoljični spomenik toga **ԵՒԹՈՍՅԵԺՄԻՆԻՒԻ** (11. i 12. stoljeće), zapravo su stariji *Plominski natpis*, *Valunska ploča* i *Krčki natpis*. Svojevrsni je vrhunac pisane **ԳՈՄԻՒԴՊՁՄԻՆԻՔՎՅՅ** *Misal po zakonu rimskoga dvora* iz 1483. **ԴՁՍԵՃԵՅ**, najstarija hrvatska tiskana knjiga i prvi tiskani **ՊՃԳԻԺԻ** u Europi koji nije pisan latinskim jezikom i nije otisnut na latinici.

Kao što znamo, glagoljicu je oblikovao **ԿՅԵԳՍՈՒԽՍՈՋԵ** (Ćiril), bizantski redovnik iz Soluna sredinom 9. stoljeća. Glagoljicom su pisani tekstovi vjerske **ՍՅՅՈՒԹՍՅԿԿԿ**, zbornici književnih **ՍՍՅՅԳՍՅԱՐԻ**, polemike, zakoni, statuti, zapisnici općinske administracije, matične **ԿԵՄԻՃԳՁ** rođenih, vjenčanih, umrlih, oporuke, pa i privatna pisma. Drugi slavenski narodi gotovo su isključivo upotrebljavali okruglu ili oblu **ԳՈՄԻՒԴՊՁՄԻՆԻՔՎՅՅ**, koja se upotrebljava u 10. i 11. **ԳՍՅՄԻՆԻՔՎՅՅ** i kod nas, dok su uglata, kancelarijska kurzivna i knjiška kurzivna glagoljica vezane isključivo uz hrvatske **րՈՅԳՍՅԵՅ**. Kako se staroslavenski, ili crkvenoslavenski, upotrebljavao na slavenskome govornom **րՁՍԵՃԵՅԻՔ**, on se miješao s lokalnim govorima. Tako je u 12. stoljeću nastala i **ԴՅՅԱՐԻՍՍԳԿԻ** redakcija (čitaj: inačica) crkvenoslavenskoga jezika ili hrvatski crkvenoslavenski **ՄԻՅԹՈՃԿ**.

Hrvatski se crkvenoslavenski jezik u hrvatskim tekstovima **Ջրյսեյեմինիուուիյ** sve do druge **րյմյսույեյ** 16. stoljeća, kad ga zamjenjuje novocrkvenoslavenski jezik. Glagoljicu su upotrebljavali svi slavenski **բիեյսեյ**, neki kraće, a neki dulje, ali ne nužno u isto vrijeme. U Hrvatskoj se upotrebljavala više od tisuću **ԳՁՍԵՃԵՒ**, sustavno do 1857. godine.

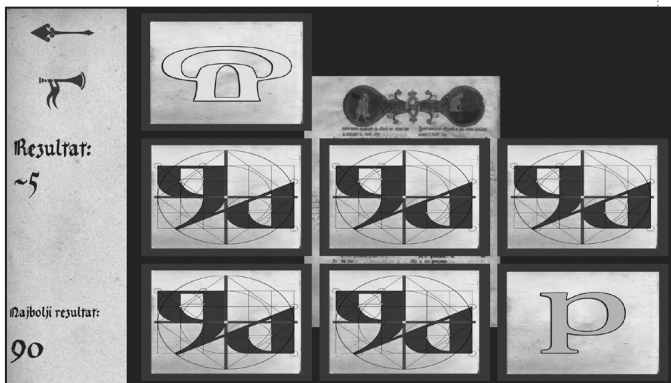
Što je s glagoljicom u **րՃՃԳՁՍՈՒԺԵՒԻՔՎՅՅ** dobu? Živa je i zdrava. Ako želite

pisati glagoljicom na **𐌀𐌽𐌿𐌹𐌿𐌺𐌿𐌴𐌹**, možete preuzeti jedan od nekoliko fontova koji su napravljeni za to pismo. Već je 1995. godine Zoran Rajić, tada student **𐌹𐌺𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** elektrotehnike i računarstva, oblikovao glagoljične **𐌹𐌺𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** za oblu i uglatu glagoljicu. Prema našim izvorima iz Staroslavenskoga **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹**, najkvalitetniji glagoljični font jest FSGLAA. Njegov je autor Frane Paro, redoviti profesor grafike na **𐌺𐌵𐌸𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** odjelu Akademije likovnih **𐌹𐌺𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** u Zagrebu.

Ako ne znate kako, ili iz kojega **𐌀𐌽𐌿𐌹𐌿𐌺𐌿𐌴𐌹** ne želite postaviti glagoljični font na svojem **𐌀𐌽𐌿𐌹𐌿𐌺𐌿𐌴𐌹**, glagoljicu možete transliterirati u latinicu na nekoliko mrežnih stranica. Na glagolitic.com možete transliterirati tekstove pisane **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹**, i jednim od nekoliko slavenskih **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸**, u oblu glagoljicu. Transliteracija za uglatu glagoljicu dostupna je na senj.hr/Glagoljica.htm, **𐌸𐌵𐌹𐌸** nije omogućena transliteracija grafema s diakritičkim **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸**.

Želite obnoviti **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** glagoljice¹ na zabavan način? Nema problema! Uputite se na mrežne stranice Znanstvenoga centra izvrsnosti za **𐌺𐌵𐌸𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** glagoljaštvo, na kojima vas čekaju zabavne igre s glagoljicom: http://www.stin.hr/hr/article/120/memori_s_glagoljicom.

Ako to, pak, nije vaš **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸**, a zanima vas

što su pisali ljudi koji su davnih dana živjeli na **𐌺𐌵𐌸𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** današnje Hrvatske, pročitajte *Misal po zakonu rimskoga dvora*, koji je dostupan na mrežnim stranicama Nacionalne sveučilišne **𐌺𐌵𐌸𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸**: <http://stari.nsk.hr/Bastina/knjige/Misal/misal.html>. Kako **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸** vam u tome pomogli, s **𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** Društva prijatelja glagoljice, donosimo vam tablicu hrvatske glagoljice uređenu **𐌺𐌵𐌸𐌹𐌸** Jurju Slovincu², sa slovima oblikovanim po uzoru na ona korištena u *Misalu po zakonu rimskoga dvora*. Taj je font 2008. godine oblikovao Filip Cvitić kao **𐌹𐌺𐌸𐌵𐌹𐌸𐌸𐌹𐌹𐌸𐌸** dizajna na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu.

¹ Znanje o glagoljici možete obnoviti i na mrežnim stranicama Staroslavenskoga instituta: glagoljica.stin.hr.

² Tablica hrvatske glagoljice dostupna je i u *Hrvatskome pravopisu* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (vidi <http://pravopis.hr/slova/>).

𐀀	𐀁	𐀂	𐀃	𐀄	𐀅	𐀆	𐀇	𐀈
az a 1	buki b 2	vidi v 3	glagole g 4	dobro d 5	(j)est e 6	živite ž 7	zelo 8	zemlja z 9
𐀉	𐀊	𐀋 𐀌	𐀍	𐀎	𐀏	𐀐	𐀑	𐀒
iže i 10	i i 20	je j d 30	kako k 40	ljudi l 50	mislite m 60	naš n 70	on o 80	pokoj p 90
𐀓	𐀔	𐀕	𐀖	𐀗	𐀘	𐀙	𐀚	𐀛
reci r 100	slovo s 200	tvrdo t 300	uk u 400	firt f 500	hir h 600	ot 700	šća ć, šć 800	ci c 900
𐀜	𐀝	𐀞	𐀟	𐀠	𐀡	𐀢𐀣𐀤𐀥		
črv č 1000	ša š 2000	jer poluglas	jat ja, i(je)	jus ju 5000	jest – je			

Iako se zasigurno može još puno toga **𐀀𐀁𐀂𐀃𐀄𐀅** da se uporaba glagoljice učini dostupnijom, možemo zaključiti da je ona prisutna u digitalnome **𐀆𐀇𐀈𐀉**. Njezinu suvremenost dokazuje i činjenica da su obla i **𐀊𐀋𐀌𐀍𐀎** glagoljica u ožujku 2005. godine postale dio standarda Unicode, najvažnijega svjetskog **𐀏𐀐𐀑𐀒𐀓𐀔** za kodiranje znakova i simbola koji, između ostalih, podržavaju vodeće svjetske računalne **𐀕𐀖𐀗𐀘𐀙** kao što su Adobe Systems, Apple, Google, Microsoft i Yahoo!, kao i činjenica da je 2014. godine Ministarstvo **𐀚𐀛𐀜𐀝** Republike **𐀞𐀟𐀠𐀡𐀢** donijelo rješenje u kojem se utvrdilo da umijeće čitanja, pisanja i tiskanja glagoljice ima svojstvo **𐀣𐀤𐀥𐀦𐀧𐀨𐀩𐀪𐀫𐀬𐀭𐀮𐀯𐀰𐀱𐀲𐀳𐀴𐀵𐀶𐀷𐀸𐀹𐀺**.

Ovaj rad nastao je u okviru projekta Repozitorij metafora hrvatskoga jezika (3624), koji financira Hrvatska zaklada za znanost.